

تاریخ خدمت در حرم رضوی، قدمتی به اندازه بنای
روحه منوره دارد؛ هر چند که سرگذشت این قدمت، در متون
تاریخی نایاب است و رد و نشان آن را باید چند قرن پس از
شکل گیری شهر مشهد جست و جو کرد اما یکی از موضوعاتی
که شاید در بررسی تاریخ خدمت در حرم رضوی کمتر مورد
توجه قرار می گیرد و به همین دلیل برخی گمان می کنند
سابقه تاریخی آن محدود و افراد مشمول این موضوع نایاب
هستند، حضور خانم هادر ساختار خدمت رسانی به زائران
حرم مطهر رضوی است. با توجه به حضور گسترده و پر
تعداد زنان در حرم مطهر رضوی این ضرورت به وجود آمد
تا آستان قدس رضوی علاوه بر ایجاد فضاهای زیارتی و
عبادی ویژه بانوان، از خدام بانو نیز برای خدمت رسانی و
ارائه خدمات به زائران استفاده کند.

در این فصل تاریخ خدمت بانوان در آستان حضرت رضا (ع)،
ایجاد کانون های خادمیاری بانوان و خانواده و فعالیت آنان
مختص زائران مختلف ایرانی و غیر ایرانی مرور شده است.

فصل دوم؛

بانوان خادم

